

Dva prstýnky korneta Jakuba Pýchory

1

Alej starých kaštanů zvolna odkvétala, hmyz bzučel ještě v korunách. Vrhaly hutné vlhké stíny do úvozu, který vedl od starého barokního zámku se sedlovitou prejzovou střechou do parku.

Bylo před západem slunce. Mladý kavalír v pláštiku, kord na bandelíru, veliké růžice na střevících, procházel se tu poněkud nervosně. Čekal tu již hodnou chvíli na dívku, skoro svou snoubenku, s níž měl dostaveníčko. Krotil svůj nepokoj. Uznával, že nemůže přijít přesně, jak slíbila — *musí* se opozdit, *musí* jej nechat čekat, to je samozřejmé, poněvadž jinak by prozradila své *feux*, příliš živé, příliš vášnivě pro něj planoucí; a to by bylo pod její důstojnost, nebylo by to *de convenance*, a snížilo by to konec konců i jej, neboť znevážila by se tak její láska k němu. Záhy cvičili jej učitelé v důstojnosti, sám plnil její příkazy vždy a všude, vyžadoval jí od druhých, ctil ji u sebe i u nich. Miloval ji jako lehký krunýř, který, rejtar těžké jízdy, připínal si řemínky na hrud; jeho černé pláty nijak ho netísnilly a dodávaly mu pocit bezpečnosti v nebezpečných podnicích; zdálo se mu, že i tančit by s ním mohl.

Pýchorové byli stará, ale dosti zchudlá šlechta. Měli již nevelké statky, ale zato tím víc předků, tradice, společenského ceremonielu, ušlechtilé vybroušenosti a významu u dvora, a byli na to všechno velmi hrdí. Hodně předků Jakuba Pýchory padlo již „na poli cti“: byli věrně oddáni svému císaři a králi, na jeho zavolání se rádi dostavovali do jeho armády, účastnili se vojenských výprav, tažení i bitev, a vraceli se na svůj venkovský statek s jízvami a s vyznamenáními, nebo nevraceli se vůbec, nebo se vracela jen jejich mrtvá těla, aby

byla obřadně uložena v klenutém sklípku kaple v parku, kde dva nadační kapucíni modlili se ve dne v noci za spásu jejich vojáckých duší. V tomto případě jejich portrét, malovaný v ztrnulé obřadné póze, s heraldickým erbem nahoře v rohu, pověšený v studené rodinné galerii, dostával černý flór, obnovovaný dvakrát do roka, spolu s květinovými věnci, v den jejich jmenin a v den jejich narozenin; a zvadlé věnce drolily se dlouho v drobné slzičky a chřestily v průvanu dlážděné chodby, ústící do oratoře kaple zámecké. Někteří sloužili na dvoře panovnickém a vracivali se obyčejně v pokročilém věku a ženili se pak se zámeckými slečnami ze sousedství. Celé štěbetavé hnízdo dětí rozjasňovalo obyčejně jejich stáří a prostupovalo je plápolavými ohničky radosti . . .

Jinoch Jakub Pýchora snažil se i nyní, za své rostoucí netrpělivosti, o těžké obřadné chování, ale stálo ho to hodně námahy, dost sebezapření. Byl velmi mlád, necelých dvacet, a v podstatě těkavé letory, jarého, až lehkomyšlného temperamentu, který prosakoval naučenou dresurou. Rty velké, vzduté a smyslné, nahoře lehce ochmýřené, celá poněkud těžká hlava nevlomila se ještě do svého vlastního mravního prostoru, nevyhránila se posud pro svůj osud; byla zamžená, ale bylo pravděpodobné, že až se ta mlha zdvihne, vyrazí z ní blesk jásavého přitakání životu. Těžkomyslnost, která na něm ležela, byla těžkomyslnost smyslnosti, omamného snění neseného těžkou krví. Mluvil pro to i ten zevnější nepokoj, kterým jako by příliš nedočkavý běžel v ústrety životu váhajícímu se svým příchodem, s dary, které mu měl přinést.

Jeho mládí bylo jediné snění o hrdinství, bylo přípravou k němu. Byl vychováván sice po některých stránkách jako dívka s velikými požadavky kulturně společenskými a obřadnými, ale jinak veliké, přímo nedostupné požadavky kladla na jeho charakter jeho matka. Její muž zemřel velmi záhy po několikaměsíčním manželství — padl v souboji — a mladá žena přenesla na syna všechny své dívčí sny o mužské kráse a mužské důstojnosti, o bohatýrském hrdinství a nad-

lidské statečnosti, o naprosté oddanosti a věrnosti až za hrob, o všech ctnostech, jak o nich četla v starých románech galantně heroických. Hoch měl schopnost snít a víc: nedávat si své sny pocuchávat a odmocňovat životem. Četl rád básníky a romanopisce, měl i smysl pro hudbu a umění výtvarné, měl snad i vlastnosti obstojného diletanta v některém z těchto oborů. Z renesančních sbírek básnických zpíval ještě k loutně, hrál na spinet, dovedl na něj i trochu improvizovat. Ale nejraději četl Plutarcha. Ten starý svět hrdinský, krocený moudrostí, ten smysl pro mravní velikost a krásnou pózu skoro stoicky vymodelovanou, mu udělal. Vítr jako by dul z těch starých listů do něho a rozdmýchával v něm jiskry nadšení, a ty jako by se rozrůstaly v oheň, který jej celého zachvacoval a trávil. Ach, sláva! Ach moci se jí zmocnit v životě! Spatřit aspoň na vteřinu blesk křídel Niké, snášejíci se z otevřeného nebe s vínkem, který by mu vložila na čelo, jak to viděl namalováno na jednom barokním obraze italském, který znal ostatně jen ze špatné kopie zavěšené v jejich jídelně. Nad všecku lásku pozemskou zdálo se mu to omamnější i žádoucnější. Matka jeho, mladá stále tělem a ještě mladší duchem, živila v něm takové sny.

Miloval matku snad víc, než se slušelo na syna, rozhodně vášnivěji a horoucněji než milují své matky i synové nejoddanější. „Má krásná matka,“ říkával a zardíval se při tom. „Má krásná matka nemá posud vrásky na čele, nemá šedivého vlasu!“ „Její krok je pružnější, než krok dívky spěchající k tanci.“ „Má krásná matka má taili útlu jako osmnáctiletá slečna.“ Nevyslovil o ní věty, aby do ní nezavřel jako drahý kámen do prstýnku její chválu, její zbožnění, dvoření se a koření se její jediné nenahraditelné bytosti.

„Kdybych nebyl tvůj syn,“ řekl jí jednou při stole, „musil bych být stůj co stůj tvůj milenec, tvůj muž.“ Čítal rád tragedie, a snad to byla ozvěna některého jejich verše. Ale ona, zamhouřené oči, pila ta slova a ňadra se jí zdvíhala tichým roztoužením; a náhle procitla ze snů, potřásla kučeravou hlavou a odcházela do svých komnat s plachým ruměncem na líci. . . A slečnu Lucii z Kolodvorů, na niž právě čekal, snášel jen proto, že byla nápadně podobna jeho matce. Měla její malá hruškovitá ňadra, její úzké chlapecké boky, její jemné jakoby dětské

kotníky na rukou i na nohou; jako ona měla mateřské znaménko na pevném bělostném hrdle, jako ona rychlé bleskové pohyby a touž opílou jiskru pracně krocenou v oku. Ale to všecko, celá bytost slečny Lucie, zdála se mu vedle bytosti matčiny chladná a střízlivá — byl to přece jen slabý její odlesk, mdlá její folie. Jak podivné: všecko jiné ženství jako by tu bylo jen proto, aby bylo zastiňováno ženstvím jejím!

Nyní čekal na slečnu Lucii, aby jí pověděl, že zítra ráno odjíždí „na pole cti“, poslušný volání svého císaře a krále. Konečně se kmitly její modré šaty v pozadí kaštanových stromů, rostla a houstla jako oblak, a než se nadál, stanula před ním s reverencí, kterou odpověděla na reverenci jeho. Procházeli se vedle sebe, hovořili zdržlivě a obřadně o věcech vzdálených, které se jich netýkaly, neboť ty jediné zdály se jim dosti důstojné jejich osob i jejich položení. Nevěděl, jak jí říci, že zítra odjíždí do pole. Chtěl jí to říci hodně obřadně, nějakou složitou metaforou, nějakou důstojnou květnatou frází, příbuznou oněm, které čítal ve svých knihách, ale nenapadala ho žádná; odsuňoval to stále, až bylo pozdě. Zešeřivalo se, Lucie musila každou chvíli domů, k matce do Kolodvorů; a loučila se s ním již pohledem. A tak to skončilo tak, že své sdělení vyhrkl poslední chvíli prostě jako surovou skutečnost, udeřil jím ji do tváře div ne jako ranou pěstí.

„Zítra, ma très chère, ráno odjíždím na svém Hardym do pole. Tři dni, a musím být v Budině, sbírá se tam císařská armáda, musím se k ní připojit. Mám list podepsaný císařem, volá mne; dnes odpoledne donesl mi jej zvláštní kurýr.“

Ulekla se, měla ho opravdu ráda, vrhla se mu na prsa, objala ho bílými rameny. Život vjel do ní a odplavil *dignité* aspoň na chvíli.

Zalichotilo mu to, zatočila se mu trochu hlava, ale přece se ovládl a sňal její ruce se zášijí.

„Přijdete se se mnou rozloučit, pravda-li? I mamam vás čeká. Ráda vás uvidí.“

„Nezapomenete na mne, mon cher? Uvidíte jiné ženy, krásnější než já, podmaní si vás, sejdu vám s očí, sejdu s myslí,“ odříkávala

zase již hodně konvenčně, jako by to čtla z knihy. Tím, že ji před chvílí od sebe oddálil, vrátil ji konvenčnosti a obřadnosti.

„Jak bych mohl? Jste nezapomenutelná, prostě nezapomenutelná.“ Zdálo se mu, že to řekl dobře, jak je to předepsáno v knihách. Samolibost jím prochvěla. Byl na vrcholu mužného sebevědomí: vždyť se loučil s milenkou, loučil se před bojem, opouštěl dívku pro slávu, snad pro smrt, a loučil se tak dokonale, slovy tak krásnými a vybranými, že se až sobě divil. Ale když si tiskli ruce, když dívka rychle se vzdalovala a on ušel několik kroků směrem k svému zámečku, zamžil se mu zrak: byla to přece jen přemíra citů, která jej přemohla, a ovšem citů ušlechtilých, jak je miluje mláďi; fikce a skutečnost se proluly, a jeho bytost pod nimi zjihla.

Druhého dne bylo mlhavé jitro a jeho kůň pod těžkou čabakou a složitým postrojem, vyvedený sluhou, zarzáł na slunce, když se posléze vybavilo z tĕkavých par. Ještě večer ustanovil se Jakub na tom, že se s Lucií, až zítra ráno přijde se svou matkou, rozloučí s koně. Tak se mu to zdálo důstojnější, heroičtější. Tak si toho, zdálo se mu, vymáhá ta velká historická chvíle, kterou teď prožívá. Vymrštil se do sedla, smekl širokým gestem klobouk a objal ji jednou rukou, zatím co druhou přitahoval uzdu nepokojnému zvířeti. Lucie stála tu jako zkamenělá socha, politá slzami. Měla přes hrud šerpu téže růžové barvy jako on přes svůj krunýř. Jenže jeho hořela na černém brnění jako rána, kdežto její vadla a rozplývala se na bílých šatech jako měkká skvrna. V poslední chvíli vsunula mu na prst zlatý kroužek se safírem.

„Nikdy se od něho neodlučte, mon cher, přinese vám štěstí; je to talisman, je z Indie a je broušen podle zvláštních pravidel.“

Směla mu to všecko říci, neboť byli vpravdě již snoubenci, a její matka stála opodál a tvářila se shovívavě i soucítěně.

Ale vtom přikročila k němu již matka, navlékla mu bleskurychle jiný prsten s ohnivým rubínem obklopeným routami, a zašeptla: „Nos tenhle ten, Jacques! Ten ti přinese štěstí! Je od mé babičky

a podivná kouzla se k němu váží. Pokud jej budeš mít na ruce, žádná rána se tě netkne. Není nepřítel, který by tě mohl s ním přemoci.“

Chtěl se i s matkou rozloučit sedě na koni, ale skutečnost a její naléhání byly silnější než jeho záměr. Seskočil s koně, padl jí na prsa, rozeštkal se; a když zdvihl hlavu, pocítil až zavrať . . . Jako by jej projalo nějaké zcela nové a úžasné poznání, poznání rozkoše, jako by se po prvé dotkl těla ženina. Aby zakryl zmatek svých citů, vyšvihl se vzepětím celé bytosti na svou brůnu školenou španělskou školou jezdeckou, dal jí ostruhy a rozešel ji do dlouhých houpavých skoků. Brzy zmizel v lese. Uklidňoval se zvolna ze svého vzrušení, povolil uzdu koni a vytáhl z kožené brašny papír, který tam dnes ráno vložila jeho matka. Co v něm hledal? Nevěděl sám co. V tu chvíli přál si snad, aby to byl milostný dopis, plný vášně a šílenství, vystupňovaný snad až k mezi hřichu. Ale našel jen sešitek o několika listech, popsany drobným švabachem.

„Hlavně se vyhýbej, milé dítě,“ stálo tam, „herečkám, tanečnicím a jiným ženám špatné pověsti a špatného mravu. Tyto ochechule a ludračky zahubily již mnoho mladých mužů; kdyby se měly sebrat jejich kosti, byla by z nich kostnice větší než sedlecká. Vycházíš z mého náruči čistý do světa, vrať se takový, jaký odjíždíš, vrať se čistý.“

Nečetl dále; zavřel sešit a vložil jej znova do kožené brašny na sedle. Ale ta slova „z mého náruči“ si jej zastavila. Stále mu tanula na mysli, neopouštěla jej jako silná vůně; doprovázela jej jako něco živého a teplého. Krok jeho koně je rytmoval, jeho oddech melo-disoval. Jako by žárlila na všechny jiné ženy, jako by nechtěla jim ho vydat! . . . Ale nač mu to všechno připomíná? Vždyť on přece miluje ji, jen ji; a nedovede si ani představit ženu, s níž by ji mohl zradit.

Věděl to nyní nesporně; a dlouze se zadíval na rubínový prsten, třpytící se na prsteníku pravé ruky.

Dlouho na něj patřil v tichém blouznění, pak jej vášnivě políbil.

Za týden poté bil se v první bitvě, ve své první bitvě. Křest ohněm! Šel do ní jako do plesu, nakadeřený, navoněný, v bílých rukavicích, a opravdu, bylo to sotva víc než první ples. Stejně málo nebezpečné jako on. Neviděl z té celé bitvy nic víc než trochu kouře, necítil víc než trochu koňského potu a pachy, neslyšel nic než povely a signály vojenských trub.

Nejprve se tísnil v klubku, do něhož jako by se chtěli zavinit. Koně jako by neměli chuti k útoku. A jednu chvíli se bál, aby mu nerozmačkali v chumlu nohy — tak těsně se sléhala jejich masa. Pak se jim podařilo vyrazit. Hnali se jako krupobití, země stříkala mu do tváře. Vjeli do regimentu jiné kavalerie s velikým řevem a hlukem a rozrazili jej. Rozehnal se jednou, dvakrát, mávl palašem jednou, dvakrát, a bylo po všem. Měl vytřeštěný zrak, sucho v hrdle, ale jinak bylo mu skoro do smíchu. Náhle nebylo nic před ním než prázdná osluněná planina, ale chvíli trvalo, než pochopil, že jeho palaš je zkrvavělý; i otřel si jej pomalu o drsnou hřívu svého koně a zarazil jej s tichou kletbou do pochvy.

A den nato vtáhli v plné parádě s hlučnou třesknou hudbou do velkého města v rovině, na stoku nějakých dvou velkých kalných řek. Víc o něm nevěděl; ani jeho jména těžce vyslovitelného si nezapamatoval. Nepřítel ustoupil, snad jen načas, vyklidil pole. Ale kdo ho nevyklidil a kdo neustoupil, byly jeho ženy, jejich koketnost, jejich hlad lásky a dychtivost života. Nebylo uličníků a zevlounů na ulicích, když jimi projížděla jejich děla, když jejich kavalerie křesala jiskry zpod svých kopyt na jeho dlažbě. Ale ženy vyhlížely polozakryté zpod záclon, koketně namalované a naličené, s očima rozjiskřenýma, a v rozehvění i předráždění prohlížely si neznámé cizí muže, mladé vojáky v uniformách jako ulité. Podivná erotická vůně visela jako lehynký vinný oblak nad ulicemi a náměstími. Tisícera chřipí mužů i žen pila lačně opojení chvíle, slibující erotická dobrodružství. V tu chvíli pochopil Jakub, že to dobyté město je jako dobytá žena, že čekalo vítěze a přijímá milence, kterému nechce a nedovede nic odepřít . . .

Když Jakub v čele své eskadrony jel hlavní třídou, upjal se bezděky jeho pohled do okna prvního patra starého zasmušilého paláce; jeho portál nesli zhroutení giganti, nad jeho východem svítil erb s třemi zlacenými hvězdami a postříbřenou lví tlamou. A za záclonou velkého sálu prvního patra hořely dvě ženské oči, hořely touž vlhkou opilou jiskrou, tentokrát nekrocenou, kterou poznal u své matky a v slabém odraze u své snoubenky. Zamrazení projelo jeho tělem a přineslo mu cosi jako útok střídavé zimnice. Brzy potom sesedali na náměstí s koní, sluha odváděl jeho bránu, odnášel jeho plášť, sedlo i ostatní výzbroj, když tu k němu přistoupil důstojník-ubytovatel a vstrčil mu, zasněnému, do ruky malou cedulku: „Tam budete nocležít dnes, pane,“ uklonil se mu lehce.

A za čtvrt hodiny stál Jakub právě před vraty toho černého zachmuřeného paláce se zkrušenými obry a se zlatostříbrným znakem, z jehož okna mu před chvílí zahořela mladá ženská hlava, a vteřinu poté stoupal již po širokých dubových schodech do prvního patra. Přišel sluha, odňal mu lístek, zavedl ho do jeho pokoje plného úzkých a vysokých benátských zrcadel a stříbrných křišťálových lustrů. Snad ten pokoj patřil dřív dívce. Tak světlý byl jeho nábytek, tolik růžové a blankytné barvy bylo všude rozhozeno; sladká voňavka prolínala všecko, kroužila ve vzduchu, uspávala smysly.

Sluha přinesl Jakubovi teplé vody do umyvadla a mýdla. „Odpočiňte si, pane,“ řekl mu, když odcházel a ukázal bradou na otoman. „Asi za hodinu přijdu pro vás, její milost bude vás očekávat k večeři.“

A za hodinu stál Jakub před paní domu, ženou jenom o několik málo roků starší než on, krásnou, ale zdálo se chladnou a rozmarnou. Usmály se sice občas její rty, ale její vášnivé oči mlčely, jako by o tom nevěděly; čelo se občas nasupilo, po sněhobílých odhalených plecích jako by přelétl mráz. Jak podivně byla podobna jeho matce! Bylo to pekelné šálení? Několikrát chtěl si promnout oči, zdálo se mu, že sní. Chtěl vymnout z nich ten dojem: táž malá

hruškovitá ňadra, tytéž úzké chlapecké boky, ano i táž blizna na pevném svítivém krku ze sloně. Kynula mu rukou, aby se posadil vedle ní. Několik slečen, jejích společnic, sedělo mu naproti. Křišťál se jiskřil, víno se perlilo, keřky kamelií větvyly se před ním; a tichá, jakoby včelí hudba, někde daleko ukrytá, čeřila lehynce smysly i obraznost.

Hovoru bylo dost málo a vedly jej skoro výlučně slečny. Kamila mlčela vytrvale, tvář její byla sebraná a přísná. Večeře se chýlila ke konci. Náhle ucítil Jakub na své botě ženský střevíček; jako by plamen vyšlehl atlasem a popálil jej. Div neutrhl nohou v úžasu a bolesti. Byla to Kamila. Zdvihl udiveně hlavu, ale tvář její přezírala jej dál, vymlčívala se dál, jakoby duchem nepřítomná. Za chvíli vstal od stolu, uklonil se své hostitelce obřadně a odcházel do svého pokoje.

Spal v jiném křídle paláce, které bylo obráceno do zahrad, musil sejít se schodů, přejít dvůr, vystoupit do nových schodů. Všecka světla rázem zhasla, celý palác rázem ztichl jakoby ponořen na dno černých vod; a když šel Jakub přes dvůr, nemohl najít cestu do svého křídla. Na chodbě těsně před jeho pokojkem ovanula ho vůně fialek a teplé ženské pleti. Byla to Kamila. Strhl ji k sobě, rozevřel dveře, vnesl ji do pokoje. Ale ve vášnivém objetí, kterým schvátíl její mlčící tělo, neslyšel, jak mu praskl kroužek rubínového prstýnku, sesmekl se mu s prstu, zakutálel se někam do tmy. Ráno za prvního úsvitu probudil jej alarm, který troubili všichni trubači armády v městě: na náměstí, na ulicích, na nádvořích. Rychle nasedat na koně, rychle! Každá minuta drahá, je v sázce všecko, snad několik vteřin rozhoduje! Jeho sluha, neučesaný, nemytý, oči vypoulené, barbarská ježatá tvář týdný neholená, opičí pěstí zabušila na jeho dveře. V největším spěchu vhodil na sebe několik kusů oděvu, chytil šavli, pásal se jí v běhu, řítíl se na náměstí.

Bez prstýnku rubínového, bez amuletu. A nevzpomněl na něj již nikdy víc.

Neboť jak vyšel z paláce Kamilina, zapomněl na svou matku, jako by se vody z Lethe napil.

Vojna se přelévala přes ně střídavou vlnou úspěchu i neúspěchu, vrhala je do různých městeček a vesnic, vymetala s nimi krčmy a špeluňky i měšťácké domy a šlechtické paláce, a naposledy smýčila jimi jako koštětem jižní maďarské stepi a pusty.

Odvykli slušnému živobytí, byli otrhaní a zavšivení, sešli a zpustlí, vychrtlí a černí jako čerti a jako oni stejně lační masa i žen. Jakubova mladá tvář měla pod očima široká kola a byla nějak probořena pod lícními kostmi, jako by kůň byl na ni svým kopytem stoupl a zanechal na ní po sobě proláklinu. Otupěl již a žil již jen vteřině a jen vteřinou. Hlavu měl pustou, jakoby kouřem zadýmanou, zrak zamžený, svědomí zahluchlé, duši zatuchlou. Hnal se jako hladový vlk již jen po troše teplého jídla, po ždíbci spánku, po vteřině rozkoše, po doušku kořalky a sebezapomenutí. Dnes v noci sedí před stanem, je náhodou teplá noc, sedí a zírá tupě do plamene, jehož oharky rozhrabuje hrotem svého palaše. Ten oheň jej fascinuje, ty jiskry, které z něho vzlétají, uspávají jej skoro magneticky. Najednou mu sahá někdo na rameno, chápe jej za rukáv, a ochraptělý hlas kamarádův mu praví: „Vstaň, Jakube, co tu tak samotářsky civíš? Vždyť nejsi přece sůva! Pojd se mnou do stanu k plukovníkovi Hartwigovi, je tam muzika, jsou tam cigánky, je tam kořalka, je tam víno, je tam špek!“ Jako ve snu vstává Jakub a potácí se za Dobřanským několik minut uličkou mezi špinavými stany.

Z jednoho stanu slyší výskot a řinčení čiší, luskání prsty, hudbu, zpěv. Kvílí tam gusle, ječí tam cymbál. A opilí důstojníci sedí obkročmo na židlich, koluje víno, koluje pálenka, zvlčilost hoří jim v očích a nahání mu s počátku strach. Polonahé cigánky tančí k cymbálu a guslím. Sedí a zírá na ně dlouho, oči může na nich nechat, jak odskakují od země, jak proplétají ruce i nohy, jak jim hoří a zvoní na hlavě těžké bronzové závěsy, jak opilá a krvavá mají ústa, jak tulácké a proradné oči, jak zažehlá horečná těla, přímo třešticí za požitkem a hřichem. Jedna jej zvláště upoutává. Má pevná drobná hruškovitá ňadra, úzké chlapecké boky, bílá ramínka a polodětské

útlé kotníky na nohou, a na každé zvoní jí kovový kruh. Zdá se mu plachá a trpící; zdá se mu, jako by sem nepatřila, jako by sem byla zavlčena odněkud z ciziny, jako unesená z jiného clanu, uloupená, znásilněná, prodaná do otroctví. Ty kovové kruhy na nohou, bůhvíproč, bůhvíjakou asociací vyvolávají v něm představy bezpomoci a bezradnosti, někoho, koho by bylo třeba vysvobodit a vykoupit, nad kým by bylo se třeba schýlit a zalít jeho rány olejem a obvázat je, dlouho je obvazovat a převazovat, až by se mu pokoření a ponížení vytratilo z těch plachých unikavých zraků štvané zvěře . . .

A za dvě hodiny poté, kdy důstojníci se již nedrželi na nohou, kdy většina hostů v divoké orgii chroptěla na zemi, změtená těla mužů a žen v jednom chumlu, vyrval Etelku mladému poručíkovi, který jí kladl v dřímotě olýsalou lebku do klína, a unášel ji do svého stanu.

A když ráno procitl, trvalo dlouho, než si povšiml, že s jeho pravé ruky zmizel i prstýnek smaragdový. Ruka jeho byla nyní holá jako smrt a rozmrazená jako odkrytý hřích. Byla velmi vyhublá, a byl to již spíše lidský pahýl než lidský úd.

Hledal prstýnek všude, ale marně. Zmizel s Etelkou a k Etelce nevedly žádné stopy. Jako by se země za ní slehla, step ji pohltila a nevrátila, neboť step má některé vlastnosti blízké vlastnostem řeky, jezera a moře: a nerada vrací svou kořist.

4

Bylo hodně na podzim, kaštanová alej byla již holá, bez listí, jen její plody každou chvíli těžce jako kaménky dopadaly hlučně na zem; jejich ostnatý obal pukal a ony se kutálely ve své mladé srnčí hnědi do příkopu. Do zámku přivázeli improvizovanou rakev, ledabyle sbitou z nebarvených, ano z neohoblovaných jedlových prken. Ležela v ní mrtvola korneta Jakuba Pýchory. Válka ji vracela jeho matce. A když nazdvihla víko, našla nazelenalou polozetlelou mrtvolu jako by vytaženou z vody, kde několik dní tlela, a vedle trupu usečenou ruku. Uťali mu ji nepřátelé v boji přímo u kořene.

Matka a snoubenka chýlí se nad tento pahýl, hledají prstýnky, hledají aspoň stopy nebo znamení po prstýncích, a nenalézají jich. Prsty jsou zčernalé, bezmála jako prsty mumie, vyschlé, nikde na nich masa a nikde v něm rýhy po ztracených prstýncích.

Obě cítí se vdovami, oběma je, jako by před nimi ležel ne syn a snoubenec, nýbrž milenec a muž. Cítí, že s ním byly zasnoubeny. Která žena jim ho odsnoubila, která žena jim ho odcizila, která žena ho oloupila o jejich prsteny? Kde jest, ať jí naplijí do tváře, ať jí zardousí . . .

Daly mu přece dva amulety, jak je možné, že selhaly, že ho jimi nezachránily?

Myslí o tom usilovně, až kolmé vrásky mezi obočím se jim zatinají do čel. Náhle se však na sebe hněvivě zahledí, hněvivě a nenávistně, jako by teprve teď naráz pocítily, že jsou sokyně — jako by naráz pochopily, že *byly* vždycky sokyně, ale teprve nyní tváří v tvář této utopenecké mrtvole jako by se jim jazyky rozvázaly, a ony si to pověděly nahlas.

Nesblížilo je společné neštěstí, naopak rozvedlo. Matka vinila snoubenku, snoubenka matku, že je příčinou jeho skonu, že mu přinesla svým prstýnkem neštěstí.

Cítily, jako by se ty dva jejich amulety navzájem rušily ve svém působení, jako by se vír nenávisti, rozjivený mezi nimi v skrytu, napovrch překlenutý lživou laskavostí a mělkým úsměvem, rozstoupil mezi těmi dvěma prstýnky a strhl jej ke dnu.